

ORIENTACIONS PER TREBALLAR AMB L'ALUMNAT EL TEMA DE LES EMPREMTES

A continuació s'ofereix un guió possible de treball que el professorat pot adaptar segons la situació per tal de convertir les empremtes en un tema de recerca i expressió plàstica de l'alumnat. S'han considerat quatre grans apartats:

1. Exploració conceptual interdisciplinària. Què treballarem?
2. Exploració procedimental sensorial i motriu. Com podem començar?
3. Exploració en el temps. Quan ho podem fer?
4. Exploració procedimental comunicativa/expressiva. Com podem construir el discurs?

El professorat compta amb l'anàlisi exhaustiva dels referents artístics contemporanis inclosos a l'itinerari, però haurà de facilitar un espai de recerca i diàleg durant la classe per tal de desenvolupar l'apartat 1. El següent apartat està dirigit a l'estudiant que (individualment o en grups) haurà d'explorar el referent en qüestió, dins o fora de classe, segons les accions indicades. L'apartat 3 contempla diferents moments en el procés de treball, mentre que l'apartat 4 es centra en estratègies d'expressió plàstica i comunicació que es desenvoluparan íntegrament a l'aula d'educació visual i plàstica. Amb aquesta seqüenciació es pretén no només aportar noves maneres de veure i representar sinó també estimular la comunicació i la transmissió d'idees a través de diferents mitjans i procediments.

EXPLORACIÓ CONCEPTUAL INTERDISCIPLINÀRIA Què treballarem?

HISTÒRIA DE L'ESTUDI DE LES EMPREMTES (Ciències socials)	<ul style="list-style-type: none"> - Antropologia física i cultural. - Dactiloscòpia - Dermatoglifos - Digitoanàlisi. - Criminologia.
PALEONTOLOGIA (Ciències naturals)	<ul style="list-style-type: none"> - Paleozoologia o estudi dels animals extingits. - Paleobotànica o estudi de les espècies vegetals extingides.
REFERENTS ARTÍSTICS CONTEMPORANIS INCLOSOS EN L'ITINERARI (Història de l'art)	<ul style="list-style-type: none"> - Yves Klein: ANT 100, 1960. - Ana Mendieta: Siluetas, 1978. - Giuseppe Penone: Palpebre, 1978. - Antoni Tàpies: Efecte de cos en relleu, 1979. - Anthony Gormley: Llit, 1981.

ALTRES REFERENTS CULTURALS	<ul style="list-style-type: none"> - L'empremta com a referent en diferents disciplines artístiques: literatura (la novel·la policíaca, per exemple), música, cinema... Com s'ha utilitzat? - L'empremta com a referent a la cultura visual (empremtes de mans produïdes per les estrelles de Hollywood al Passeig de la Fama, per exemple). - L'empremta com a referent a la cultura popular (l'esoterisme d'algunes empremtes misterioses suposadament produïdes per extraterrestres o éssers sobrenaturals, per exemple). - L'empremta com a referent multicultural. Donar veu als alumnes de procedències diverses.
----------------------------	---

EXPLORACIÓ PROCEDIMENTAL SENSORIAL I MOTRIU Com podem començar?

TACTE	- Amb els ulls tancats, reconèixer empremtes produïdes sobre diferents materials: fang, plastilina, etc.
OLFACTE	- Amb els ulls tancats, reconèixer empremtes en la memòria a partir de diferents olors.
VISTA	- Identificar, documentar (fotogràficament, per exemple) i classificar les empremtes trobades a l'entorn.
ACTIVITAT MOTRIU	- Produir empremtes individualment i en grups.

EXPLORACIÓ EN EL TEMPS Quan ho podem fer?

UN SOL DIA	- Elaborar un mostrari fotogràfic d'empremtes trobades prop del centre educatiu.
DURANT EL TREBALL	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar un mostrari fotogràfic d'empremtes trobades a l'entorn habitual de l'estudiant. - Identificar i documentar les empremtes produïdes per l'ésser humà i els animals a diferents espais naturals. - Elaborar un mostrari d'empremtes produïdes per diferents persones que col·laborin en el treball de l'alumnat al llarg del curs.

	<ul style="list-style-type: none"> - Recopilar experiències, anotacions, fotografies, etc. en un diari de treball per tal de reconstruir el procés d'aprenentatge.
AL FINAL DE L'EXPERIÈNCIA	<ul style="list-style-type: none"> - Posada en comú dels resultats, un cop acabada l'exploració procedimental comunicativa/expressiva. - Exposició col·lectiva dels treballs realitzats.

EXPLORACIÓ PROCEDIMENTAL COMUNICATIVA /EXPRESSIVA
Com podem construir el discurs?

VERBAL	<ul style="list-style-type: none"> - Buscar la definició d'empremta al diccionari i escriure-la. - Llegir textos (poemes, contes...) que parlin d'empremtes. - Reconstruir històries curtes a partir de les empremtes trobades a l'entorn i les relacions imaginàries que podem establir entre elles. - Fer cal·ligrames en forma d'empremtes. - Evocar a través de la poesia o la narració curta moments que deixen empremtes en el record. - Un cop elaborats els apartats plàstics que es proposen a continuació, crear textos a partir de les configuracions plàstiques. - Debat sobre la intervenció de l'atzar en aquestes obres.
PLÀSTICA	<ul style="list-style-type: none"> - Realitzar <i>frottages</i> per tal d'aconseguir representar el relleu i la textura de diferents superfícies. - Realitzar monotips sobre paper enregistrant empremtes de diferents elements (fulles diverses, roba, cartró, etc.). - Realitzar fotogrames amb diferents objectes sobre paper fotogràfic. - Produir empremtes amb diferents materials (pintallavis, maquillatge, pintura de dits...) i parts del cos (mans, peus, colze, llavis...) sobre diferents suports (paper, tela...). - Utilitzar materials fotogràfics per tal d'enregistrar empremtes del cos (1: Velar el paper fotogràfic exposant-lo a la llum. 2: Enregistrar les empremtes de mans, per exemple, sucades al revelador. 3: Fixar el paper amb fixador fotogràfic). - Manipular digitalment les empremtes produïdes. - Ampliar desmesuradament una empremta (amb fotocopiadora o projector) i establir paral·lelismes amb altres formes orgàniques de la natura. - Exercici d'observació i recull fotogràfic del pas del temps i l'empremta que deixa en les persones o els objectes. - Produir empremtes sobre diferents materials: fang, sorra

	<p>plastilina, farina, etc. Classificar les empremtes produïdes segons diferents criteris: perdurabilitat, color, textura, etc.</p> <ul style="list-style-type: none">- Utilitzar les tècniques de gravat (xilografia, linogravat, collagraf) com maneres de produir empremtes sobre el paper.- Utilització del motlle com a eina de representació del cos o empremta real.- Realitzar una <i>performance</i> (o projecte de <i>performance</i>), individualment o en grups, en la qual intervinguin empremtes.- Realitzar una acció amb empremtes en col·laboració amb altres persones per tal de completar l'obra.- Utilitzar la càmera de vídeo (i un programa d'edició de vídeo) per realitzar una animació amb plastilina, sorra.... mitjançant empremtes.
--	---